

Załącznik 1. Prognoza ludności oraz kosztów opieki wykorzystana do opracowania Programu „Senior-WIGOR”

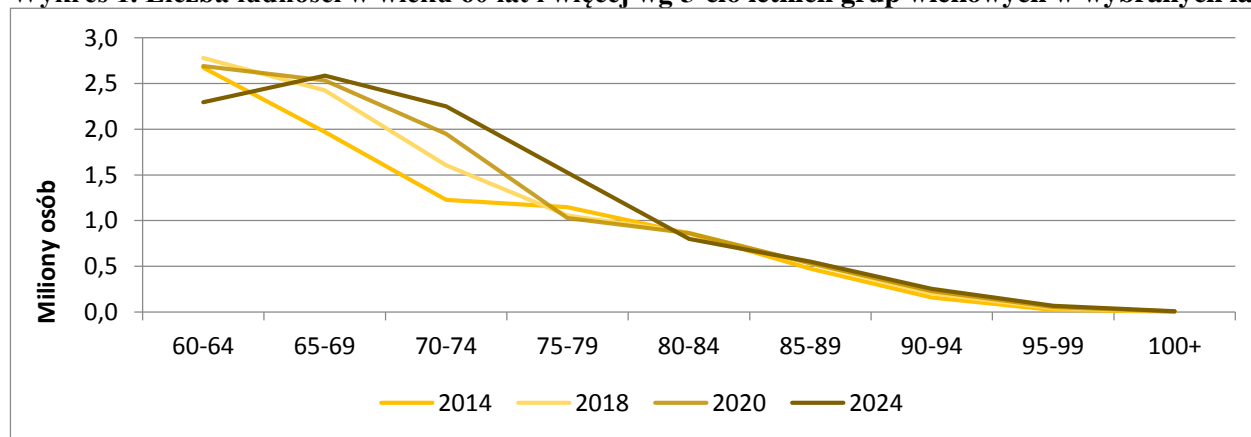
Kształt populacji osób w wieku 60 lat i więcej w latach 2014 – 2024

Tabela 1. Liczba ludności w wieku 60 lat i więcej w latach 2014-2024 w tys.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
60-64	2 673	2 728	2 753	2 775	2 780	2 763	2 693	2 603	2 492	2 388	2 295
65-69	1 969	2 164	2 277	2 361	2 425	2 479	2 534	2 563	2 588	2 598	2 587
70-74	1 228	1 209	1 302	1 444	1 606	1 771	1 948	2 054	2 134	2 197	2 250
75-79	1 145	1 137	1 116	1 083	1 057	1 040	1 027	1 112	1 237	1 380	1 524
80-84	861	859	862	863	867	868	864	849	826	809	799
85-89	474	495	513	527	531	533	535	540	543	548	550
90-94	160	176	187	195	205	216	228	238	246	249	252
95-99	23	27	30	37	42	47	52	56	59	63	68
100+	4	3	4	3	3	4	5	5	6	8	8

źródło: Prognoza demograficzna Polski na lata 2014-2050, GUS.

Wykres 1. Liczba ludności w wieku 60 lat i więcej wg 5-cio letnich grup wiekowych w wybranych latach.

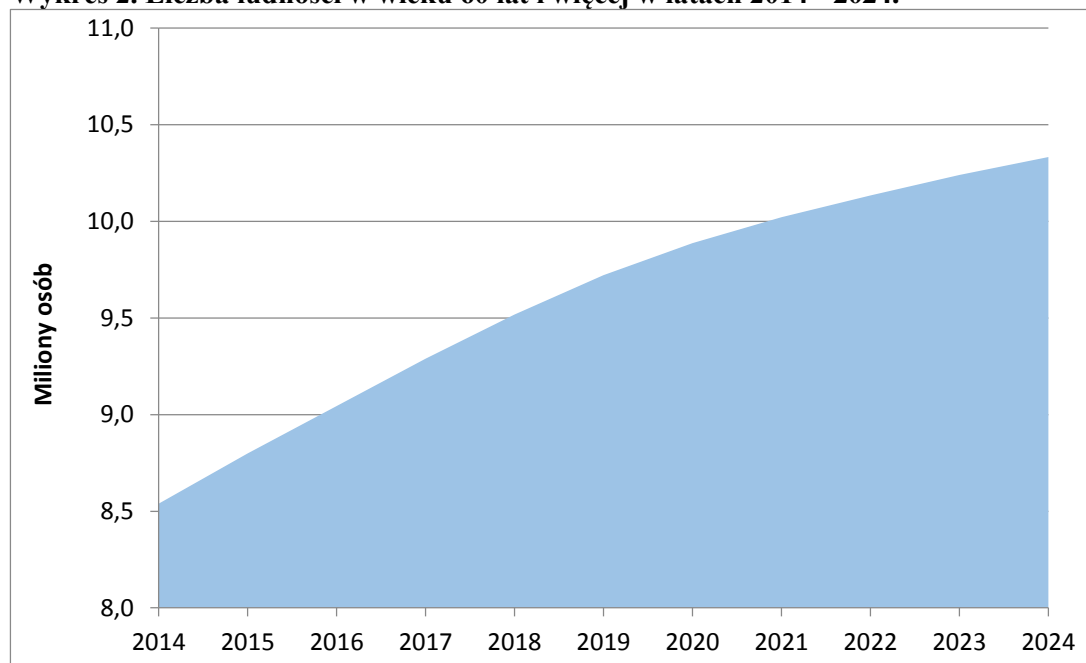

źródło: opracowanie własne DAE, MPiPS.

Wniosek

W 2014 r. populacja 60+ była najliczniejsza w grupie wiekowej 60-64 lata. W 2024 najliczniejsze będą osoby w wieku 65-69 lat. Znacząco wzrośnie grupa osób w wieku 70-79 lat (o 1,4 mln osób tj. o 59% więcej niż w 2014 r.).

Wykres 2. Liczba ludności w wieku 60 lat i więcej w latach 2014 - 2024.

źródło: opracowanie własne DAE, MPiPS.

Wniosek

W okresie 2014 - 2024 prognozowany jest znaczny wzrost udziału populacji osób 60+ (o ok. 1,8 mln osób). Oznacza to, że konieczne stają się opracowywanie działań aktywizujących seniorów.

„Z upływem lat maleje liczba bliskich osób, na które stary człowiek może liczyć w przypadku poważnych problemów życiowych. W najstarszych grupach wieku jest też relatywnie wysoki odsetek osób, które nie mają nikogo bliskiego, kto mógłby dostarczyć społecznego wsparcia (3,2% w grupie wieku 70-79

lat oraz 2,5% w grupie wieku 80 lat i więcej). Z obliczeń GUS wynika, że w 2009 roku było ponad 100 tys. osób w wieku 70 lat i więcej (w tym ponad 63 tys. w miastach i ponad 37 tys. na wsi), które nie miały nikogo bliskiego mogącego pomóc w poważnych kłopotach.”¹

„Posiadanie bliskich, w tym rodziny, niewątpliwie ułatwia zaspokajanie potrzeb opiekuńczych. Nie daje jednak pełnej gwarancji ich zaspokojenia. Wystarczy porównać pochodzące z badań GUS liczby dotyczące populacji w wieku 70 lat i więcej: 100 tys. osób deklarujących brak osób bliskich mogących być źródłem wsparcia społecznego; 300 tys. osób mających trudności w samoobsłudze i nieotrzymujących pomocy lub otrzymujących ją w niewystarczającym stopniu; ponad 300 tys. osób potrzebujących wsparcia w prowadzeniu gospodarstwa domowego, które nie otrzymują go lub otrzymują w niewystarczającym stopniu. Pomimo wysokiej jakości stosunków rodzinnych ludzi starych i wysokiego poziomu zadowolenia z nich deklarowanego przez starsze pokolenie, polska rodzina nie jest w pełni wydolna opiekuńczo.”²

Obliczenie wskaźników niezbędnych do oszacowania wielkości populacji ostatecznych beneficjentów Programu „Senior-WIGOR”

A. Udział osób 60+ posiadających ograniczenia w samoobsłudze w populacji osób w wieku 60 lat i więcej w 2009 r.

Tabela 2. Osoby w wieku 60 lat i więcej według poziomu ograniczeń w samoobsłudze*

Wiek	Ogółem	Osoby z lekkimi ograniczeniami	Osoby ze średnimi ograniczeniami	Osoby z poważnymi ograniczeniami	Udział osób z lekkimi i średnimi ograniczeniami	Udział osób z poważnymi ograniczeniami
[1]	[2]	[3]	[4]	[5]	[6]=[3+4]/2	[7]=[5]/2
	w tys.				odsetek populacji	
60-69	3289,1	40,6	360,5	78,7	12,19%	2,39%
70-79	2352,8	71,2	553,3	142,1	26,54%	6,04%
80+	1088,0	57,6	375,4	158,6	39,80%	14,58%

źródło: tabl. IV/24, Stan zdrowia ludności Polski w 2009 r., GUS 2011, s. 154 oraz obliczenia własne DAE, MPiPS.

*Podstawowym kryterium przyjętym do wyodrębnienia populacji osób mających ograniczoną zdolność wykonania codziennych czynności związanych z samoobsługą stanowiło potwierdzenie wystąpienia problemu z wykonaniem chociaż jednej badanej czynności. Całość tej grupy podzielono na trzy kategorie według stopnia ograniczenia. I tak, do grupy osób z lekkimi ograniczeniami zaliczono te, które miały wyłącznie trudności z samodzielnym umyciem całego ciała, lecz wykonanie pozostałych czynności nie sprawiało im problemów; zaś do grupy osób z średnimi ograniczeniami zaliczono osoby, które mogły samodzielnie jeść, ale miały problemy z wykonaniem chociaż jednej z czterech wymienionych czynności (kładzenie się/siadanie/wstawanie, ubranie się/rozebranie, korzystanie z WC). Do grupy osób z poważnymi ograniczeniami zaliczono natomiast te, które miały problemy z samodzielnym spożyciem posiłku oraz z wykonaniem także jeszcze innej badanej czynności.

¹ Stan zdrowia ludności Polski w 2009 r., GUS 2011.

² Raport na temat sytuacji osób starszych w Polsce, IPISS 2012, s. 64-65.

B. Współczynnik bierności zawodowej osób w wieku 60 – 64 lata.

Tabela 3. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 60 – 64 lata w okresie 2004 – 2013.

Współczynnik aktywności zawodowej [w %]	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
UE 28	27,0	28,3	29,4	30,6	31,4	32,1	32,4	33,4	35,1	37,1
Polska	19,0	19,3	18,9	19,4	19,6	19,1	20,1	22,5	24,1	25,9

źródło: Eurostat.

Tabela 4. Zmiana współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku 60 – 64 lata w okresie 2005 – 2013.

Zmiana współczynnika aktywności zawodowej	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnia zmiana
UE 28	x	104,8	103,9	104,1	102,6	102,2	100,9	103,1	105,1	105,7	103,6
Polska	x	101,6	97,9	102,6	101,0	97,4	105,2	111,9	107,1	107,5	103,6

źródło: opracowanie własne DAE, MPiPS.

Zakłada się, że tempo wzrostu współczynnika aktywności zawodowej w populacji 60 – 64 lata wyniesie 103,5.

Tabela 5. Szacowane wartości współczynnika aktywności i bierności zawodowej osób w wieku 60 – 64 lata w okresie 2014 – 2024.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Szacowana wielkość współczynnika aktywności zawodowej	26,8	27,7	28,7	29,7	30,8	31,8	33,0	34,1	35,3	36,5	37,8
Szacowana wielkość współczynnika bierności zawodowej	73,2	72,3	71,3	70,3	69,2	68,2	67,0	65,9	64,7	63,5	62,2

źródło: opracowanie własne DAE, MPiPS.

C. Współczynnik bierności zawodowej osób w wieku 65 – 69 lata.

Tabela 6. Współczynnik aktywności zawodowej osób w wieku 65 – 69 lata w okresie 2004 – 2013.

Współczynnik aktywności zawodowej [w %]	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
UE 28	8,6	9,0	9,2	9,6	10,2	10,3	10,4	10,7	11,3	11,5
Polska	9,6	10,3	9,8	8,7	9,4	9,6	9,6	9,5	9,7	9,6

źródło: Eurostat.

Tabela 7. Zmiana współczynnika aktywności zawodowej osób w wieku 65 – 69 lata w okresie 2005 – 2013.

Zmiana współczynnika aktywności zawodowej	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Średnia zmiana
UE 28	x	104,7	102,2	104,3	106,3	101,0	101,0	102,9	105,6	101,8	103,3
Polska	x	107,3	95,1	88,8	108,0	102,1	100,0	99,0	102,1	99,0	100,2

źródło: opracowanie własne DAE, MPiPS.

Zakłada się, że tempo wzrostu współczynnika aktywności zawodowej w populacji 65 – 69 lata wyniesie 101,5.

Tabela 8. Szacowane wartości współczynnika aktywności i bierności zawodowej osób w wieku 65 – 69 lata w okresie 2014 – 2024.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Szacowana wielkość współczynnika aktywności zawodowej	9,7	9,9	10,0	10,2	10,3	10,5	10,7	10,8	11,0	11,1	11,3
Szacowana wielkość współczynnika bierności zawodowej	90,3	90,1	90,0	89,8	89,7	89,5	89,3	89,2	89,0	88,9	88,7

źródło: opracowanie własne DAE, MPiPS.

Zakłada się, że osoby w wieku 70 lat i więcej są nieaktywne zawodowo.

Oszacowanie wielkości populacji ostatecznych beneficjentów Programu Wieloletniego „Senior-WIGOR” na lata 2015-2020

Założenia:

- odsetek populacji z ograniczeniami w samoobsłudze jest stały w czasie (kształtuje się na poziomie z roku 2009)
- osoby z poważnymi ograniczeniami w samoobsłudze (wymagające opieki instytucjonalnej) nie będą korzystały z placówek powstałych w ramach Programu „Senior-WIGOR” zgodnie z założeniami Programu

Tabela 9. Szacowana liczba osób potrzebujących opieki instytucjonalnej w tys.

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
60-69	4 554	4 782	4 891	4 965	4 999	5 002	4 963	4 879	4 777	4 664	4 539
70-79	6 301	6 228	6 418	6 706	7 069	7 460	7 897	8 403	8 950	9 494	10 018
80+	6 056	6 209	6 353	6 469	6 562	6 641	6 704	6 723	6 691	6 671	6 674
SUMA	16 911	17 218	17 662	18 140	18 631	19 103	19 564	20 005	20 417	20 829	21 230

źródło: obliczenia własne DAE, MPiPS.

- zgodnie z definicją umieszczoną w Programie senior to osoba nieaktywna zawodowo w wieku 60 lat i więcej

Tabela 10. Populacja seniorów - potencjalni beneficjenci programu wieloletniego „Senior – WIGOR” na lata 2015 – 2020 w tys.

Zamieszczone dane za 2014 rok są traktowane jako dane bazowe.

a) Ogółem populacja osób w wieku 60 lat i więcej biernych zawodowo*

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
60-69	3 734,4	3 921,0	4 011,1	4 071,3	4 099,1	4 102,1	4 069,9	4 000,8	3 917,0	3 824,4	3 721,7
70-79	2 373,8	2 346,4	2 418,0	2 526,6	2 663,4	2 810,7	2 975,1	3 165,7	3 371,8	3 576,8	3 774,1
80+	1 521,8	1 560,1	1 596,3	1 625,5	1 648,9	1 668,6	1 684,4	1 689,4	1 681,2	1 676,3	1 677,0
Ogółem osoby 60+	7 629,9	7 827,5	8 025,4	8 223,4	8 411,4	8 581,4	8 729,4	8 855,9	8 969,9	9 077,5	9 172,8

Źródło: obliczenia własne DAE, MPiPS na podstawie danych GUS i Eurostat.

* Bierność zawodową uwzględniono dla osób w wieku 60 – 69 lat.

b) Podział liczby potencjalnych beneficjentów w podziale na dostępne formy pomocy w tys.

Założenia:

- podstawę obliczeń stanowi populacja z tabeli 10 a) wiersz 1 przedstawia maksymalną liczbę osób korzystających z Dziennych Domów „Senior-WIGOR”, obliczoną jako odsetek osób posiadających ograniczenia w samoobsłudze w stopniu lekkim i średnim w populacji osób nieaktywnych zawodowo w wieku 60+

- współczynnik ograniczenia samodzielności w obsłudze obliczono na podstawie danych GUS, jako udział osób w wieku 60+ posiadających ograniczenia w samoobsłudze w stopniu lekkim i średnim w populacji osób w wieku 60+ w 2009 r.

- zakłada się, że każda osoba posiadająca ograniczenia w obsłudze będzie zainteresowana ofertą Dziennych Domów „Senior-WIGOR”

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Osoby 60+ nie wymagające całodobowej opieki instytucjonalnej, posiadające ograniczenia w samoobsłudze (w stopniu lekkim i średnim), które będą korzystały z Dziennych Domów „Senior-WIGOR”	1 674,2	1 704,6	1 748,6	1 795,9	1 844,4	1 891,2	1 936,8	1 980,5	2 021,3	2 062,1	2 101,8
Osoby 60+ nie wymagające całodobowej opieki instytucjonalnej i nie korzystające z Dziennych Domów „Senior-WIGOR”	5 938,8	6 105,7	6 259,1	6 409,4	6 548,3	6 671,0	6 773,1	6 855,4	6 928,2	6 994,7	7 049,8

Źródło: obliczenia własne DAE, MPiPS na podstawie danych GUS.

Zakładamy, że jeden senior korzysta z formy wsparcia, tzn. z Dziennego Domu "Senior-WIGOR".

Tabela 11. Szacunkowe wydatki na opiekę nad seniorami w Polsce w mln zł.

Założenia:

- podstawę obliczeń stanowią tabele 10 a) i b)
- szacunki nie uwzględniają ograniczeń związanych z dostępną liczbą miejsc
- maksymalny miesięczny koszt funkcjonowania Dziennych Domów „Senior-WIGOR” zgodnie z założeniami Programu finansowany będzie do wysokości 200 zł/os.

Zamieszczone dane na 2014 rok są traktowane jako bazowe.

Prognozowane roczne wydatki z budżetu państwa	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Dzienne Domy "Senior-WIGOR"*	14 707,9	15 081,3	15 463,0	15 847,1	16 213,6	16 546,8	16 839,8	17 092,9	17 321,9	17 539,3	17 733,9

Źródło: obliczenia własne DAE, MPiPS na podstawie danych GUS i założeń programu „Senior – WIGOR”

*Wariant określający maksymalne koszty z budżetu państwa (bez kosztów ewaluacji programu) przy założeniu, że wszyscy potencjalni seniorzy (zgodnie z definicją) skorzystają z jednej z oferowanych form wsparcia.